

- ▶ **ESPEN 2023**
- ▶ **Hvad sker der i ernæringsugen 2023?**
- ▶ **”Ernæring i almen praksis” – rapport fra initiativmøde**
- ▶ **Klummen**

ESPEN 2023

Af Mette Holst

Endnu en spændende ESPEN kongres er i hus, med masser af danske deltagere. Virkelig dejligt at se den store opbakning vi giver hinanden på postersessioner mv. i ”den danske delegation”.

Både for jer der var heldige deltagere på ESPEN og jer der ikke var, er det muligt at deltage i *ESPEN Highlights*. Se detaljer nederst i nyhedsbrevet.

Pluk fra ESPEN 2023: Diætisten

Af Anne Marie Beck

Nordic Nutrition Academy (NNA) kan noget

Professor Palle Bekker Jeppesen modtog den fornemme Arvid Wretling pris. Palle deltog sine yngre dage i NNA - et 2-årigt uddannelsesprogram for læger, sygeplejersker og diætister som interesserer sig for sygdomsrelateret underernæring og forskning. Målet er at øge færdighederne inden for ernæring i sundhedsvæsen og forskning, skabe netværk imellem erfarne og mindre erfarne klinikere/forskere, og integrere klinisk arbejde med forskning.

NNA er udviklet i samarbejde med bl.a. de nationale ernæringselskaber i de nordiske lande sammen med Baxter og Nestlé Health Science. Det seneste NNA blev afsluttet ved ESPEN i år, med syv optagne abstracts – heraf to udvalgt til poster tour. Det forventes at der allerede i 2024 tilbydes et nyt NNA.

Foto: Maria Enge og Frida Ostonen Pelen fremlægger deres poster ved postertouren

Pluk fra ESPEN 2023: Lægen

Af Christian Lodberg Hvas

Troubleshooting ved sondeernæring: How to do it?

ESPEN-kongressen afprøvede et nyt format: *Case discussions for early career nutritionists*. Unge klinikere præsenterede en vanskelig case og gennemgik litteraturen ved *troubleshooting* i den konkrete patienthistorie. Tre cases – cancerpatienten hvor det var vanskeligt at bestemme ernæringsbehovet; tarmsvigtspatienten med leverpåvirkning; den sondeernærede med diarré. Informativt, interaktivt, nyttigt. Resumé af hovedbudskaberne følger i kommende DSKE-nyhedsbreve og møder.

Pluk fra ESPEN 2023: Lægen

Af Jakob Lykke Poulsen, Aalborg

Spis fastfood, masser af salt og som en ko!

Det lyder som ernæringsmæssig kamikaze. Ikke desto mindre var det en af *take home* beskederne fra sessionen *Challenges in treating intestinal failure in short bowel syndrome*. Nyhedsværdien er begrænset, men det kommunikative greb kan måske bruges når ernæringsråd til udvalgte tarmsvigtspatienter skal serveres på en letforståelig måde.

Pluk fra ESPEN 2023: Legatmodtageren

Af Sabina Lund Mikkelsen

ESPEN 2023 i Lyon var en rigtig spændende kongres! Det abstrakt, som jeg præsenterede til DSKE årsmødet i maj, blev valgt til posterfremvisning. Det betød, at jeg om onsdagen skulle fremvise min poster. Formålet med projektet var at undersøge om uplanlagt væggtab blandt ambulante patienter med KOL havde en betydning for udvalgte kliniske udfald et år efter inklusion.

Jeg brugte en stor del af tiden på kongressen på at gå fra den ene session til den anden, da der var masser af interessante oplæg fra start til slut. Jeg har både været inde og høre omkring ernæring og fysisk aktivitet til kræftpatienter, ældre, kroniske patienter og samt patienter med inflammatorisk tarmsygdom, da disse målgrupper er nogle, vi arbejder med i hverdagen i forbindelse med andre projekter. På sidste dagen var jeg inde og høre et oplæg om

omkostningseffektiviteten af ernæring indenfor sundhedsvæsenet. Her fik jeg informationer om de forskellige typer af omkostningseffektivitetsanalyser, som kan laves, og hvilke omkostninger der skal inkluderes i sådanne analyser. Jeg finder emnet relevant, da det kan være nødvendigt at indtænke omkostninger og effekter, når der udarbejdes projektidéer både indenfor primære og sekundærsektoren, som jeg også arbejder indenfor. Efter en gennemgang af begreberne indenfor omkostningseffektivitetsanalyser sad der et panel, som delte deres viden om omkostningseffektivitet i praksis, hvilket var meget interessant. Imellem sessionerne brugte jeg tiden på at læse de fine poster for at blive klogere på, hvad andre laver forskning indenfor men også for at få inspiration til, hvordan jeg fremadrettet kan præsentere projekter og resultater på en inspirerende måde gennem en poster. I pauserne brugte jeg også tiden på de mange stande på kongressen, hvilket gav mig mulighed for at udvide min faglige horisont. Jeg tager fra Lyon med en masse ny viden i bagagen. Jeg takker DSKE for at have givet mig et rejselegat, som gjorde det muligt for mig at komme afsted til ESPEN kongressen 2023.

Hvad sker der i ernæringsugen 2023

Af Mette Holst

Selvom den internationale *Malnutrition Awareness Week* (MAW) i princippet afholdes i uge 45, valgte vi i Danmark første år **uge 44 til ernæringsugen**. Det skyldes dengang at der i uge 45 var "International fokus på tryksår-uge", og vi var bange for at det ville udvande budskabet, da vi har erfaring for at det kan være svært at bede de sundhedsfaglige fokusere på flere ting på en gang, og vi var ærgerlige over at gøre en stor indsats og så udvande vores budskab. Fra sidste år er "Tryksår-uge" nu reduceret til "international fokus på tryksår-dag", som fast vil ligge 3. torsdag i November, så den hurdle er ude af billedet. NU fastholder vi "Ernæringsugen i uge 44 i år, og vil herefter tage en drøftelse om fremtiden i DSKE's og ONCA's bestyrelser.

I princippet ligger "Nutrition Day" i uge 45 sammen med den internationale MAW. Det giver rigtig god mening. MAW dog afholdes i forskellige uger i forskellige lande, og der er faktisk kun få der afholder den i den egentlig dedikerede uge.

Vedr. Nutrition Day kan man dog allerede nu tilmelde sig og få adgang til materialet, som vi frit kan bruge året rundt. Materialet for i år er opdateret og klar til brug allerede. OBS at vi hver især skal søge godkendelse til "Kvalitetsudviklingsprojekt" eller som "Forskningsprojekt", afhængig af hvordan data skal anvendes, som det gøres i vores respektive regioner/kommuner, og at projektet skal registreres i Regionernes projektdatabaser.

Vedr. ernæringsugen 2023, er der ikke løbet meget info ind om de lokale initiativer i uge 44. Vi lægger på

hjemmesiden, efterhånden som vi får kendskab til arrangementer. Som noget nyt har DSKE givet mulighed for at søge små legater til aktiviteter i ernæringsugen. Der er inden deadline som var 18.9, indkommet 2 fine ansøgninger til DSKE om støtte, og begge imødekommes.

Selv har jeg et arbejde i gang med Apotekerforeningen, om online ernæringsuddannelse af skrankepersonalet. Der vil blive optaget 2 korte videoer ved Henrik Højgaard Rasmussen og undertegnede, som personalet af Apotekerforeningen vil blive opfordret til at tilgå i ugen.

Apotekerforeningen er inde over materialet, så det kommer til at passe ind i deres regler og rammer. Ved Aalborg Universitetshospital er vi - som alle andre steder - lidt pressede på økonomi og personale, men via ernæringsudvalget har vi fået 20.000 kr. fra hospitalet til dækning af aktiviteter der skal fremme viden og opmærksomhed hos personale og patienter i såvel somatik som psykiatri. For patienterne vil vi i somatikken servere lækre "ernæringsugen-kager", der vil være plantebaserede og proteinrige, og serveret med hvid dug og fine servietter. Kagerne servers sammen med vores opdaterede "Ernæringsugen-postkort" til patienterne. Forud for ugen uddanner vi frivillige hjælpere til at gøre lidt ekstra ud af værtskabet og lade kagerne servere med opmuntring og snak om ernæring. Vi håber at rigtig mange frivillige har mulighed for at hjælpe på dagen.

I vores kantiner har vi forskellige "pop-up" aktiviteter for personalet, og blandt andet vil 2 erfarne diætister have en stand hvor de snakker med plejepersonale og læger om vejledning af patienter og vejleder i brugen af det materiale vi har til rådighed hos os.

Yderligere information om Nutrition Day og MAW- se "Aktiviteter udenfor DSKE" nederst i nyhedsbrevet, og altid på www.dske.dk.

Ernæring i almen praksis

Af Mette Holst

Mødet "Sygdomsrelateret underernæring i almen praksis" blev afholdt i Medicinerhuset på Aalborg Universitetshospital 7.9.2023. Til dette – i DSKE – nye emne var 35 engagerede deltagere mødt op til et virkelig spændende program og fantastisk forplejning. Præsentation og resumé på www.dske.dk.

Klummen

Af Jens Rikardt Andersen

Kostråd til patienter i dialyse eller i prædialytisk tilstand har altid været fyldt med restriktioner. Lavt indhold af kalium og fosfat har altid samtidigt betydet mange kompromisser på andre felter, både mht. mikro- og makronæringsstoffer. Sumida et al (J Ren Nutr 2023;21:S1051-2276) har i deres review især fokuseret på den generelle tendens, at mere plantebaseret af kosten anbefales nu for tiden overvejende baseret på miljø-overvejelser. Det helt

grundlæggende problem på dette område er (som på så mange andre), at der er flere narrative oversigtsartikler end originalartikler. Alle dialysepatienter har mangel på K-vitamin som udgangspunkt, men det kan kompenseres ved at give tablettilskud med Menakion-7, men ikke ved K-vitamin rig kost, der jo også indeholder kalium og fosfat. Det blev i samme arbejde vist, at man ved kogning af broccoli kan udvaske kalium i kogevandet, men at K-vitamin bliver i planten. Desværre skal der nok kogetider på 8 minutter til (udvasker 50% af kalium), medens 2 minutters kogning kun udvasker 25%. Den gastronomiske værdi af 8 minutters kogning blev ikke testet, men prøv selv. Det er en slatten sag (Lentz et al. Int J Nephrol Renovasc Dis 2022;14:267-76). Jeg har ikke fundet ret mange lignende eksperimenter publiceret, men hører meget gerne om forsøg med at gøre plantebaseret kost mere acceptabel for specifikke patientgrupper. SKRIV ET INDLÆG HER I DSKE'S NYHEDSBREV, HVIS DU HAR NOGLE RESULTATER ELLER REFERENCER.

Vi har altid været bedre til at beregne risiko for uheldige *outcomes*. I en retrospektiv undersøgelse bekræftes den gamle iagttagelse, at lavt p-albumin er et dårligt varsel for diabetisk nyresyge på alle stadier. I denne, som i andre, undersøgelser regnes p-albumin som en ernæringsindikator, selv om det nok snarere er en indikator for inflammation. Der anvendes en CONUT-score (p-albumin, p-total kolesterol og lymfocyt tælling). Set over mediant 5 år viste Kaplan-Meier analyser, at patienter med høj score (> 3) havde signifikant højere incidensrater af dialyse, hjertekarsygdom og død end patienter med score <3 (Huo et al. Front Physiol 2023, 7;14:1231448). Når man ser på risikoraterne, er de dog ikke så høje som forventet, formentlig fordi der var mange i materialet med lettere grad af diabetisk nyresygdom. Denne undersøgelse illustrerer det problem, vi alle har. Alle ved det godt, men dokumentationen er svag videnskabeligt set. Dårlig ernæring giver dårlig prognose for alle nyrepatienter, men der er få dokumenterede opskrifter på, hvad vi skal gøre ved det. Hvilke kostforslag kan patienterne acceptere, så compliance bliver bedre? Hvad er effektivt målt på hårde endepunkter? Hvordan påvirker vores kostråd appetit og smagsoplevelser? Betyder meget protein behov for øget dialysetid, og da hvor meget? Kunne vi ikke få nogle bedre og mere funktionsrelaterede mål for ernæringsstatus end screeninger og scores, som reelt intet siger om patientens daglige situation? Som sædvanlig mange spørgsmål og få svar. Der er meget at gøre derude.

Datoer i DSKE

Se programmer og tilmeld dig via: [Arrangementer | dske.dk](#)

Program og tilmeldingslink på www.dske.dk

Program er klar på www.dske.dk. Del meget gerne i dit netværk og på sociale medier 😊

Hold øje med DSKE på Facebook:

<https://www.facebook.com/Dansk-Selskab-for-Klinisk-Ern%C3%A6ring-DSKE-825748844131759/>

Kommende aktiviteter uden for DSKE:

ESPEN highlights ved Nutricia afholdes 4. oktober i København og den 12. oktober i Aalborg, begge dage kl. 15.15-19. Højdepunkter og de vigtigste videnskabelige indsigter fra ESPEN kongressen 2023 præsenteres af Randi Tobberup, cand. scient i klinisk ernæring, PhD, ledende klinisk diætist, Aalborg Universitetshospital og Janne Ferré Jensen, Klinisk diætist, cand. scient i klinisk ernæring, Brøndby Kommune

Deltagelse er gratis. Fra kl. 18-19 er der sandwich og networking. Tilmelding via disse to link:

København: <https://nutricia.nemtilmeld.dk/96/>

Aalborg: <https://nutricia.nemtilmeld.dk/95/>

Ernærings-fokus-konference ved Landbrug & Fødevarer: Ernæringsfokus-Viden om mad og ernæring til professionelle afholdes 24. oktober i Axelborgsalen, Vesterbrogade 4A, København og Horisont, 8200 Aarhus N. Kom og hør om:

Særlige behov i den grønne omstilling
Kommende anbefalinger og hvad de betyder for danske kostvaner
Biotilgængelighed, biomarkører og tarmsundhed
Og meget andet.

Deltagergebyr 600 kr. og 250 kr for studerende. Se programmet og tilmeld dig online senest 13. oktober via:

<https://www.ernaeringsfokus.dk/events/ernaeringsfokuskonferencen/ernaeringsfokuskonferencen-2023/>

Malnutrition Awareness Week 6-12. november se:

[The Malnutrition Awareness Weeks 2023](#)

european-nutrition.org og

<https://www.espen.org/education/malnutrition-awareness-week>

Nutrition Day: <https://www.nutritionday.org/>

Materialet er gratis at bruge, og teamet er meget hjælpsomme. Man kan deltage som kommune, fx plejehjem, sengeafdeling på hospital, Onkologi eller Intensiv. Data skal registreres (uden personhenførbare oplysninger) i ND-databasen. En af mange værdifulde artikler der er udkommet af det samlede materiale er:

Fischer A, Veraar C, Worf I, Tarantino S, Kiss N, Schuh C, Hiesmayr M. More Nutritional Support on the Wards after a Previous Intensive Care Unit Stay: A nutritionDay Analysis in 136,667 Patients. *Nutrients* 2023;15:3545. PMID: 37630737.

Send meget gerne indlæg eller ideer til indlæg til

Mette Holst: mette.holst@rn.dk

Skriv "Indlæg til DSKE Nyhedsbrev" i emnelinjen.